

Tihana Škojo, Marko Sesar

Umjetnička akademija u Osijeku, Hrvatska
tihana.skojo@skojo.hr, marsesar@gmail.com

PROŠIRIVANJE GLAZBENIH PREFERENCIJA UČENIKA PREMA INTERKULTURALNOM KURIKULUMU GLAZBENE NASTAVE

Sažetak

Glazbene preferencije mladih, kao kratkoročne procjene sviđanja, složeni su fenomen obilježen brojnim razlozima i motivima odabira pojedine glazbe koji se kreću od reguliranja emocija i stabilizatora raspoloženja, karakteristika glazbe do oblikovanja društvene pripadnosti. Na glazbene preferencije učenika osnovne škole najveći utjecaj imaju vršnjaci i masovni mediji, stoga je razumljivo dominantno usmjeravanje preferencija prema najrazličitijim djelima popularne glazbe. Među glazbenim primjerima popularne glazbe, prema kojima iskazuju sklonost i zanimanje, mogu se pronaći najraznovrsniji primjeri iz svjetske zabavne glazbe što ukazuje na jezičnu, kulturalnu, tonalnu, temporalnu i kvalitativnu otvorenost. Glazbena otvorenost mladih nedovoljno je iskorištena u nastavi Glazbene kulture, koja je gotovo isključivo usmjerena na upoznavanje i stjecanje glazbenih znanja o zapadnoeuropskoj umjetničkoj glazbi i razvoju glazbenih preferencija prema toj glazbi.

U radu se prikazuje istraživanje glazbenih preferencija primjenom skale procjene za ispitivanje preferencija odabranih glazbenih ulomaka klasične glazbe i glazbe svijeta, na uzorku učenika četvrtoga, petoga, šestoga, sedmoga i osmoga razreda osnovne škole. Iz dobivenih je rezultata utvrđena otvorenost mladih prema glazbenim primjerima različitih glazba svijeta koja navodi na zaključak kako je u današnje vrijeme, kada je moderno društvo svakim danom kulturno sve raznolikije i bogatije, više nego ikada prije iskazana potreba za implementacijom kulturno različitijih nastavnih sadržaja te za sustavnim obogaćivanjem kurikuluma glazbene nastave brojnim sadržajima različitih glazbenih tradicija svjetskih kultura.

Ključne riječi: glazbene preferencije učenika, glazbe svijeta, obogaćivanje glazbenoga iskustva, interkulturalni glazbeni kurikulum

Uvod

Brojna znanstvena istraživanja o glazbenim preferencijama ukazuju na ovaj složeni fenomen koji se oblikuje pod utjecajem različitih čimbenika. Glazbene preferencije, kao kratkoročne procjene sviđanja (Mirković-Radoš, 1996), mogu se, među ostalim, sagledavati kroz utjecaje povezane s osobinama slušatelja, pro-

matrajući društvene i kulturne čimbenike te kroz osobine glazbe, razmatrajući glazbeno-izražajne sastavnice, glazbene stilove i poznatost glazbe.

U adolescentsko su doba svakako najutjecajnije čimbenici na glazbene preferencije mediji koji omogućuju masovno širenje glazbe i postižu da glazba različite kvalitete postane sveprisutna i lako dostupna svima (Škojo, Radočaj-Jerković, Milinović, 2016). Uz utjecaj medija na glazbene preferencije, posebice u adolescentskoj populaciji, značajan utjecaj imaju i vršnjaci. Lull (1985, 365) ističe kako *mladi koriste glazbu kako bi dosegli svoje personalne i interpersonalne ciljeve, kako bi se odupirali autoritetima, utvrdili svoje identitete te razvili odnose s vršnjacima.*

Istražujući utjecaj dobi na glazbene preferencije, Hargreaves (1982) i LeBlanc sa suradnicima (1999) ukazuju na preferencijsku otvorenost te ističu kako su mlađa djeca otvorenija prema stilski različitoj glazbi te da se ulaskom u adolescenciju njihove preferencije sužavaju. Hargreaves i Castell (1987) ukazuju i na otvorenost prema nepoznatoj glazbi te navode kako mlađa djeca i glazbu koju ne poznaju ocjenjuju značajno višim ocjenama od djece starijega uzrasta. LeBlanc i sur. (1996) istražuju otvorenost prema klasičnoj glazbi, jazzu i rocku i utvrđuju kako je otvorenost prisutna u preferencijama svih navedenih stilova sve do šestoga razreda, kada značajno opada. Dobrota i Reić Ercegovac (2009) istražuju glazbene preferencije prema klasičnoj, popularnoj glazbi i glazbama svijeta te zaključuju kako su glazbene preferencije, bez obzira na spol, vrstu škole, dob, školski uspjeh ili stručnu spremu roditelja, dominantno orijentirane prema popularnoj glazbi. U pogledu preferencija prema umjetničkoj glazbi iste autorice naglašavaju utjecaj glazbene nastave koji uvjetuje veće razumijevanje, a time i svidanje ove vrste glazbe. Do istoga zaključka o povezanosti poznavanja glazbenoga djela i glazbenih preferencija učenika dolaze Hargreaves i Castell (1986) ukazujući na to kako su preferencije u slučaju potpuno nepoznate umjetničke glazbe inicijalno negativne, ali da se s upoznavanjem preferencije povećavaju i dosežu vrhunac na određenoj razini optimalne poznatosti. Moskovitz (1992) u istraživanju utvrđuje povezanost stručne glazbene poduke i ponavljanja djela na glazbene preferencije umjetničke, zapadne klasične glazbe. Na potrebu za glazbenom podukom u svrhu povećanja glazbenih preferencija prema glazbama svijeta ukazuje Shehan (1985) te temeljem studije transfera preferencija utvrđuje kako se nakon petotjedne glazbene poduke o glazbi i kulturi Afrike, Indije, Japana i Latinske Amerike ostvaruje značajno povećanje u preferencijama prema tim glazbama.

Spoznaje iz različitih istraživanja navode na promišljanje o iznimnom utjecaju glazbenih pedagoga, koji su u mogućnosti ispravno odgovoriti na otvorenost u glazbenim preferencijama učenika, proširivanjem glazbenoga repertoara i oplemenjivanjem kurikuluma glazbe vrijednim interkulturalnim sadržajima, i na taj način sustavno utjecati na proširivanje opsega glazbenih preferencija.

Interkulturalni kurikulum glazbene nastave

Istraživanja s područja utjecaja kulturnih čimbenika na glazbene preferencije ukazuju na potrebu za odgojnom i obrazovnom intervencijom u smjeru osvještavanja vrijednosti i osobitosti brojnih svjetskih kultura (Frith, 1996). Ta saznanja, ali i potrebe suvremenoga društva koji se odlikuje migracijama, upućuju na nužnost implementacije interkulturalnih sadržaja u odgojno-obrazovni proces i kreiranje interkulturalnoga kurikuluma. *Interkulturalni kurikulum treba oblikovati takve programe, sadržaje, nastavna sredstva i metode rada koje neće služiti samo stjecanju znanja, nego i odgoju za suprotstavljanje kulturnim i socijalnim stereotipima, predrasudama, ksenofobiji i stigmatizaciji ljudi* (Previšić, 1999, 80). Nastojeći zadovoljiti potrebe novoga, kulturno bogatijega i raznolikijega društva, europski su se kurikulumi u posljednjih deset godina značajno oplemenili interkulturalnim sadržajima s ciljem razvoja interkulturalnih kompetencija. U istom je smjeru krenula i odgojno-obrazovna politika Republike Hrvatske ukazivanjem potrebe za usvajanje *međukulturalnih kompetencija kod učenika koje omogućuju prihvaćanje i razumijevanje drugoga i drugačijega bez obzira na kulturnu, etničku ili nacionalnu pripadnost* (Nacionalni okvirni kurikulum, 2011, 181).

Kao jedan od najboljih primjera za ostvarivanje interkulturalnih ciljeva, zbog univerzalne prirode predmeta koja nadilazi etničke, nacionalne i geografske podjele, iskristalizirao se glazbeni kurikulum. Dobrota i Kovačević (2007, 120) ističu kako se *interkulturalnom koncepcijom glazbene nastave učenici upoznaju s glazbenim izričajem različitih kultura, ne ostajući pritom hermetizirani u okvirima zapadnoeuropske glazbene tradicije*. Weidknecht (2009) uspješno povezuje zapadnoeuropsku umjetničku glazbu i glazbena iskustva ostalih svjetskih kultura i navodi kako upoznavanje svjetskih glazbenih tradicija ima pozitivne implikacije na produbljivanje znanja zapadnoeuropske glazbe, koja dominantno prevladava u aktualnim europskim kurikulumima. Anderson i Campbell (1996 prema Abril, 2003) ukazuju na to kako učenici interkulturalnim glazbenim obrazovanjem obogaćuju svoja glazbena iskustva različitim zvukovima iz cijeloga svijeta te razvijaju sklonost prema drugačijoj i nepoznatoj glazbi. Dobrota i Blašković (2013/2014) se referiraju na estetski razvoj učenika koji se putem glazbe svijeta proširuje u različitim smjerovima, uspostavljajući novu dimenziju glazbenih preferencija.

Iskazana istraživanja ukazuju na značaj i vrijednost interkulturalnoga odgoja i obrazovanja učenika i važnost u stjecanju brojnih kompetencija, prvom koraku u stjecanju znanja i širenju preferencija prema drugoj i drugačijoj glazbi i kulturi, ali i važnom pomaku pri uvažavanju i toleranciji prema dalekom i nepoznatom.

Cilj, problemi i hipoteze istraživanja

Istraživanje je provedeno s ciljem ispitivanja preferencija učenika prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta te utjecaja poznatosti glazbenoga primjera na učeničke glazbene preferencije prema tim glazbama.

U skladu s oblikovanim ciljem postavljeni su sljedeći problemi istraživanja:

1. Ispitati postoji li utjecaj dobi na preferencije prema klasičnoj glazbi.
2. Ispitati postoji li utjecaj dobi na preferencije prema glazbama svijeta.
3. Ispitati postoji li utjecaj spola na preferencije prema klasičnoj glazbi.
4. Ispitati postoji li utjecaj spola na preferencije prema glazbama svijeta.
5. Ispitati utječe li poznavanje glazbenoga djela na učeničke preferencije prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta.
6. Ispitati postoji li opravdanost za veću implementaciju glazbi svijeta u nastavu.

Na temelju definiranoga cilja i problema istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Mlađi učenici u odnosu na starije učenike pokazuju veće preferencije prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta.

H2: Učenice u odnosu na učenike pokazuju veće preferencije prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta.

H3: Učenici pokazuju veće preferencije prema poznatoj glazbi u odnosu na glazbu koja im nije poznata.

Sudionici

Ispitivanje je provedeno u Osijeku u Republici Hrvatskoj na uzorku od 342 učenika ($\bar{Z} = 160$; $M = 176$) četvrtoga, petoga, šestoga, sedmoga i osmoga razreda osnovne škole (Tablica 1).

Tablica 1. Struktura uzorka (N = 342).

Razred	Broj učenika	Postotak (%)
4.	64	18,7
5.	71	20,8
6.	53	15,5
7.	83	24,3
8.	71	20,8

Instrument i postupak ispitivanja

U istraživanju je korišten glazbeni nosač zvuka s 9 glazbenih ulomaka klasične glazbe i 9 glazbenih ulomaka glazbi svijeta (Tablica 2) koji je oblikovan isključivo za potrebe ovoga istraživanja. Odabir glazbenih primjera klasične glazbe usklađen je s aktualnim nastavnim programom (Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006). Za potrebe istraživanja oblikovan je upitnik koji sadrži dva dijela – u prvome dijelu nalaze se pitanja koja se odnose na obilježja učenika (razred, spol, pohađanje glazbene škole, školski uspjeh, stručna sprema oca i majke i glazbeno obrazovanje roditelja), a drugi je dio upitnika skala procjene sviđanja i poznavanja glazbe. Zadatak je sudionika bio da nakon odslušanoga glazbenog ulomka na ljestvici Likertova tipa, zaokruživanjem brojeva od jedan do pet (1 = uopće mi se ne sviđa, 2 = ne sviđa mi se, 3 = osrednje mi se sviđa, 4 = sviđa mi se, 5 = jako mi se sviđa), procijene stupanj sviđanja pojedinoga glazbenog ulomka te da procijene je li im glazbeni ulomak poznat od ranije ili nije. Sudionicima je objašnjena svrha provođenja istraživanja, zajamčena im je anonimnost te ih se zamolilo da iskreno i precizno odgovaraju na pitanja.

Tablica 2. Primjeri za slušanje.

Redni broj	Klasična glazba
1.	P. I. Čajkovski: <i>Koncert za klavir i orkestar b-mol</i> , br. 1 op. 23
2.	M. Ravel: <i>Bolero</i>
3.	G. Puccini: <i>Turandot</i> , arija Kalafa <i>Nessun dorma</i>
4.	G. Bizet: <i>Carmen</i> , arija <i>Carmen Habanera</i>
5.	L. van Beethoven: <i>Sonata u cis-molu (Mondscheinsonata)</i> 1. st.
6.	C. Orff: <i>Carmina Burana: O fortuna, Olim lacus colueram</i>
7.	M. P. Musorgski: <i>Slike s izložbe (Promenada)</i>
8.	W. A. Mozart: <i>Mala noćna muzika KV 525: Menuet</i>
9.	B. Papandopulo: <i>Osam studija za klavir – br. 1; Sinfonietta za gudače, 3. stavak Perpetuum mobile</i>
	Glazbe svijeta
1.	<i>Amar, amar – Florencia</i> (Portugal)
2.	<i>Camaron de la isla y Paco de Lucia</i> (Španjolska)
3.	<i>Dos Gardenias-Buena Vista Social Club</i> (Kuba)
4.	<i>El condor pasa</i> (Peru)
5.	<i>Hora Boreasca</i> (Rumunjska)
6.	<i>Karsilamas</i> (Grčka)
7.	(Mađarska)
8.	<i>Tango</i> (Argentina)
9.	(Irska)

Rezultati istraživanja i interpretacija

HI: Mlađi učenici u odnosu na starije učenike pokazuju veće preferencije prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta.

Iz dobivenih rezultata koji se odnose na razlike u preferencijama pojedinih primjera klasične glazbe s obzirom na razred koji učenici pohađaju utvrđeno je kako jedino kod prvoga glazbenog primjera (P. I. Čajkovski: *Koncert za klavir i orkestar b-mol*) ne postoji značajna razlika (Tablica 3).

Tablica 3. Razlike u sviđanju/preferencijama glazbenih primjera za klasičnu glazbu i glazbe svijeta s obzirom na razred.

Razred	4.		5.		6.		7.		8.		F
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
1. P. I. Čajkovski: <i>Koncert za klavir i orkestar b-mol</i> , br. 1 op. 23	3,88	1,279	3,45	1,274	3,42	1,167	3,55	1,252	3,49	1,203	1,432
2. M. Ravel: <i>Bolero</i>	3,34	1,227	3,13	1,203	2,64	1,145	2,70	1,266	2,29	1,099	7,997**
3. G. Puccini: <i>Turandot</i> , arija Kalafa <i>Nessun dorma</i>	3,03	1,414	2,76	1,488	2,34	1,372	3,08	1,381	3,49	1,472	5,443**
4. G. Bizet: <i>Carmen</i> , arija <i>Carmen Habanera</i>	3,18	1,531	3,44	1,412	2,64	1,374	2,93	1,332	2,81	1,364	3,205*
5. L. van Beethoven: <i>Sonata u cis-molu (Mondscheinsonata)</i> 1. st.	4,19	1,090	4,15	1,149	3,19	1,331	3,61	1,387	3,69	1,249	6,568**
6. C. Orff: <i>Carmina Burana: O fortuna, Olim lacus colueram</i>	3,49	1,533	3,17	1,373	2,19	1,226	2,43	1,261	2,39	1,140	11,767**
7. M. P. Musorgski: <i>Slike s izložbe (Promenada)</i>	3,92	1,106	3,77	1,365	2,75	1,250	3,29	1,215	3,15	1,026	9,385**
8. W. A. Mozart: <i>Mala noćna muzika KV 525: Menuet</i>	3,60	1,144	3,15	1,349	2,53	1,250	3,23	1,281	3,18	1,245	5,349**
9. B. Papandopulo: <i>Osam studija za klavir – br. 1; Sinfonietta za gudače, 3. stavak Perpetuum mobile</i>	4,39	1,069	3,94	1,392	3,28	1,336	3,45	1,328	3,07	1,235	11,000**

* Značajnost na razini $p \leq 0.05$

** Značajnost na razini $p \leq 0.01$

Kod drugoga primjera (M. Ravel: *Bolero*) postoji značajna razlika u sviđanju između učenika 4. razreda i učenika 6., 7. i 8. razreda pri čemu se učenicima 4.

razreda značajno više sviđa ovaj glazbeni primjer nego učenicima 6., 7. i 8. razreda. Postoji također značajna razlika u sviđanju između 5. i 8. razreda, pri čemu se učenicima 5. razreda značajno više sviđa ovaj glazbeni primjer nego učenicima 8. razreda.

Za treći primjer (G. Puccini: *Turandot*, arija Kalafa *Nessun dorma*) postoji značajna razlika u sviđanju između učenika 5. i 8. razreda, pri čemu učenici 8. razreda značajno više navode kako im se sviđa ovaj primjer nego učenici 5. razreda. Također se učenicima 6. razreda značajno više sviđa ovaj primjer nego učenicima 7. i 8. razreda.

Četvrti glazbeni primjer (G. Bizet: *Carmen*, arija Carmen *Habanera*) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6. i 7. razreda.

Peti glazbeni primjer (L. van Beethoven: *Sonata u cis-molu (Mondscheinsonata)* 1. st.) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6. i 7. razreda, dok se značajno više sviđa učenicima 5. razreda nego učenicima 6. razreda.

Šesti glazbeni primjer (C. Orff: *Carmina Burana: O fortuna, Olim lacus colueram*) značajno se više sviđa učenicima 4. i 5. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda.

Sedmi glazbeni primjer (M. P. Musorgski: *Slike s izložbe (Promenada)*) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda. Učenicima 5. razreda značajno se više sviđa ovaj glazbeni primjer nego učenicima 6. i 8. razreda.

Osmi glazbeni primjer (W. A. Mozart: *Mala noćna muzika KV 525: Menuet*) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6. razreda. Učenicima 6. razreda najmanje se sviđa ovaj glazbeni primjer i to značajno manje nego učenicima 4., 5., 7. i 8. razreda.

Deveti glazbeni primjer (B. Papandopulo: *Osam studija za klavir – br. 1; Sinfonietta za gudače*, 3. stavak *Perpetuum mobile*) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda. Također je utvrđeno kako se učenicima 5. razreda ovaj primjer značajno više sviđa nego učenicima 6. i 8. razreda što ukazuje na to da mlađi učenici imaju otvoreniji odnos i da pozitivnije procjenjuju suvremenu glazbu.

Uz dobivene rezultate koji se odnose na veće preferencije mlađih učenika za primjere klasične glazbe i rezultati koji se odnose na sviđanje primjera glazbi svijeta ukazuju na postojanje statistički značajne razlike (Tablica 4) i na veće preferencije mlađih učenika prema svim predstavljenim glazbenim primjerima. Ovim je rezultatima potvrđena prva hipoteza. Rezultati su u skladu s rezultatima dosadašnjih istraživanja iz kojih je zaključeno kako su mlađi učenici tolerantniji prema različitoj vrsti glazbe (LeBlanc, Jin, Stamou, McCrary, 1999; Fung, Lee i Chung, 1999/2000; Škojo, Radočaj-Jerković, Milinović, 2016).

Tablica 4. Razlike u svidanju/preferencijama glazbenih primjera za glazbe svijeta s obzirom na razred.

Glazbe svijeta	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	F
1. <i>Amar, amar – Florencia</i> (Portugal)	3,97	1,241	3,39	1,336	2,45	1,526	3,33	1,531	3,14	1,320	8,691**
2. <i>Camaron de la isla y Paco de Lucia</i> (Španjolska)	4,47	1,004	4,07	1,269	3,13	1,507	3,45	1,484	3,17	1,361	12,141**
3. <i>Dos Gardenias-Buena Vista Social Club</i> (Kuba)	3,66	1,200	3,42	1,295	3,00	1,414	3,17	1,351	3,10	1,306	2,571*
4. <i>El condor pasa</i> (Peru)	4,48	0,954	4,19	1,171	3,02	1,540	3,51	1,356	3,38	1,273	13,814**
5. <i>Hora Boreasca</i> (Rumunjska)	4,18	1,248	3,70	1,468	2,49	1,540	3,40	1,546	3,25	1,259	10,987**
6. <i>Karsilamas</i> (Grčka)	4,29	1,165	3,83	1,414	2,83	1,465	3,67	1,380	3,42	1,304	9,135**
7. (Mađarska)	4,16	1,157	3,82	1,397	2,70	1,501	3,45	1,335	3,34	1,213	9,979**
8. <i>Tango</i> (Argentina)	3,98	1,345	3,58	1,421	2,79	1,405	3,44	1,343	2,97	1,189	7,478**
9. (Irska)	4,00	1,287	4,04	1,346	3,25	1,555	3,63	1,504	3,11	1,371	5,695**

* Značajnost na razini $p \leq 0.05$

** Značajnost na razini $p \leq 0.01$

Prvi glazbeni primjer (*Amar, amar – Florencia* (Portugal)) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda te se učenicima 5. razreda značajno više sviđa nego učenicima 6. razreda. Učenicima 6. razreda ovaj se primjer najmanje sviđa (značajno manje nego učenicima 5., 7. i 8. razreda).

Drugi primjer (*Camaron de la isla y Paco de Lucia* (Španjolska)) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda, dok se učenicima 5. razreda značajno manje sviđa nego učenicima 6., 7. i 8. razreda.

Usporedbom razreda za treći primjer (*Dos Gardenias-Buena Vista Social Club* (Kuba)) pokazalo se kako ipak nema značajne razlike u svidanju.

Četvrti primjer (*El condor pasa* (Peru)) značajno se više sviđa učenicima 4. i 5. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda.

Peti primjer (*Hora Boreasca* (Rumunjska)) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda, više učenicima 5. razreda nego učenicima 6. razreda. Učenicima 6. razreda ovaj primjer najmanje se sviđa (značajno manje nego učenicima 4., 5., 7. i 8. razreda).

Šesti primjer (*Karsilamas* (Grčka)) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6. i 8. razreda, a učenicima 6. razreda značajno se manje sviđa nego učenicima 4., 5. i 7. razreda.

Sedmi primjer (Mađarska) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6., 7. i 8. razreda, dok se učenicima 6. razreda značajno manje sviđa nego učenicima 4., 5. i 7. razreda.

Osmi primjer (*Tango* (Argentina)) značajno se više sviđa učenicima 4. razreda nego učenicima 6. i 8. razreda. Učenicima 6. razreda ovaj primjer značajno se manje sviđa nego učenicima 4., 5. i 7. razreda.

Deveti glazbeni primjer (Irska) značajno se više sviđa učenicima 4. i 5. razreda nego učenicima 6. i 8. razreda.

H2: Učenice u odnosu na učenike pokazuju veće preferencije prema klasičnoj glazbi i glazbama svijeta.

Iz dobivenih je rezultata razvidno kako razlika u preferencijama s obzirom na spol uglavnom nema ni za klasičnu glazbu ni za glazbe svijeta (Tablica 5) te time nije potvrđena druga hipoteza.

Tablica 5. Razlike u sviđanju/preferencijama glazbenih primjera za klasičnu glazbu i glazbe svijeta s obzirom na spol.

Klasična glazba	M		Ž		t
	M	SD	M	SD	
1. P. I. Čajkovski: <i>Koncert za klavir i orkestar b-mol</i> , br. 1 op. 23	3,43	1,303	3,69	1,178	-1,893
2. M. Ravel: <i>Bolero</i>	2,72	1,203	2,91	1,296	-1,371
3. G. Puccini: <i>Turandot</i> , arija Kalafa <i>Nessun dorma</i>	2,85	1,493	3,08	1,403	-1,383
4. G. Bizet: <i>Carmen</i> , arija <i>Carmen Habanera</i>	2,90	1,459	3,11	1,383	-1,389
5. L. van Beethoven: <i>Sonata u cis-molu (Mondscheinsonata)</i> 1. st.	3,46	1,313	4,11	1,191	-4,681**
6. C. Orff: <i>Carmina Burana: O fortuna, Olim lacus colueram</i>	2,67	1,431	2,79	1,369	-,801
7. M. P. Musorgski: <i>Slike s izložbe (Promenada)</i>	3,43	1,269	3,36	1,266	,462
8. W. A. Mozart: <i>Mala noćna muzika KV 525: Menuet</i>	3,07	1,264	3,24	1,325	-1,181
9. B. Papandopulo: <i>Osam studija za klavir – br. 1; Sinfonietta za gudače</i> , 3. stavak <i>Perpetuum mobile</i>	3,58	1,349	3,67	1,375	-,627
Glazbe svijeta	M	SD	M	SD	t
1. <i>Amar, amar – Florencia</i> (Portugal)	3,20	1,501	3,36	1,421	-1,026
2. <i>Camaron de la isla y Paco de Lucia</i> (Španjolska)	3,72	1,374	3,60	1,476	,736
3. <i>Dos Gardenias-Buena Vista Social Club</i> (Kuba)	3,20	1,344	3,36	1,315	-1,119
4. <i>El condor pasa</i> (Peru)	3,65	1,378	3,84	1,340	-1,212
5. <i>Hora Boreasca</i> (Rumunjska)	3,38	1,467	3,53	1,538	-,898
6. <i>Karsilamas</i> (Grčka)	3,49	1,465	3,80	1,338	-1,995*

Glazbe svijeta	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	,170**								
2.		,271**							
3.			,169**						
4.				,238**					
5.					,221**				
6.						,205**			
7.							,118*		
8.								,141*	
9.									,166**

*Značajnost na razini $p \leq 0.05$

**Značajnost na razini $p \leq 0.01$

Na deskriptivnoj se razini može zaključiti kako su učenici među tri glazbena primjera klasične glazbe koja najbolje poznaju u najvišoj mjeri procijenili glazbeni primjer br. 9. B. Papandopulo: *Osam studija za klavir – br. 1; Sinfonietta za gudače*, 3. stavak *Perpetuum mobile* ($M = 1.70$), potom primjer br. 1. P. I. Čajkovski: *Koncert za klavir i orkestar b-mol*, br. 1 op. 23 ($M = 1.63$) i ulomak br. 3. G. Puccini: *Turandot*, arija *Kalafa Nessun dorma* ($M = 1.61$). Glazbeni primjer koji procjenjuju da u najmanjoj mjeri prepoznaju je primjer br. 6. C. Orff: *Carmina Burana: O fortuna, Olim lacus colueram* ($M = 1.20$) (Tablica 7).

Tablica 7. Deskriptivni podaci za poznavanje glazbenih primjera za klasičnu glazbu i glazbe svijeta.

Klasična glazba	N	Min.	Max.	M	SD
1. P. I. Čajkovski: <i>Koncert za klavir i orkestar b-mol</i> , br. 1 op. 23	339	1	2	1,63	,490
2. M. Ravel: <i>Bolero</i>	340	1	2	1,21	,409
3. G. Puccini: <i>Turandot</i> , arija <i>Kalafa Nessun dorma</i>	339	1	2	1,61	,488
4. G. Bizet: <i>Carmen</i> , arija <i>Carmen Habanera</i>	339	1	2	1,59	,493
5. L. van Beethoven: <i>Sonata u cis-molu (Mondscheinsonata)</i> 1. st.	338	1	2	1,58	,512
6. C. Orff: <i>Carmina Burana: O fortuna, Olim lacus colueram</i>	338	1	2	1,20	,404
7. M. P. Musorgski: <i>Slike s izložbe (Promenada)</i>	337	1	2	1,47	,534
8. W. A. Mozart: <i>Mala noćna muzika KV 525: Menuet</i>	338	1	2	1,43	,496
9. B. Papandopulo: <i>Osam studija za klavir – br. 1; Sinfonietta za gudače</i> , 3. stavak <i>Perpetuum mobile</i>	339	1	2	1,70	,464

Glazbe svijeta	N	Min.	Max.	M	SD
1. <i>Amar, amar – Florencia</i> (Portugal)	340	1	2	1,33	,471
2. <i>Camaron de la isla y Paco de Lucia</i> (Španjolska)	339	1	2	1,39	,488
3. <i>Dos Gardenias-Buena Vista Social Club</i> (Kuba)	339	1	2	1,27	,445
4. <i>El condor pasa</i> (Peru)	340	1	2	1,55	,499
5. <i>Hora Boreasca</i> (Rumunjska)	337	1	2	1,27	,443
6. <i>Karsilamas</i> (Grčka)	339	1	2	1,39	,488
7. (Mađarska)	336	1	2	1,42	,494
8. <i>Tango</i> (Argentina)	329	1	2	1,38	,487
9. (Irska)	325	1	2	1,45	,498

Što se tiče glazbi svijeta, općenito gledajući, učenici u nešto manjoj mjeri procjenjuju svoje poznavanje glazbenih primjera glazbi svijeta od glazbenih primjera klasične glazbe, što je u skladu s postojećim kurikulumom nastave Glazbene kulture u kojem nisu uvršteni primjeri glazbi svijeta. Učenici navode kako u najvećoj mjeri prepoznaju ove glazbene primjere: primjer br. 4. *El condor pasa* (Peru) ($M = 1.55$), primjer br. 9. (Irska) ($M = 1.45$) i primjer br. 7. (Mađarska) ($M = 1.42$).

Zaključak

Iz dobivenih je rezultata utvrđeno kako poznavanje pojedine vrste glazbe značajno utječe na glazbene preferencije vezane uz istu vrstu glazbe. Učenici su u provedenome istraživanju pokazali veće preferencije prema poznatoj, klasičnoj glazbi u odnosu na prezentirane primjere iz svjetske glazbe, glazbe s kojom prethodno nisu bili upoznati. Rezultati su u skladu s trenutnim obrazovnim smjerom nastave Glazbene kulture, u kojoj su učenici usmjereni gotovo isključivo prema umjetničkoj glazbi, koju tijekom osmogodišnjega obrazovanja sustavno upoznaju, postupno grade glazbena znanja o njoj, a time i glazbene preferencije.

Iz rezultata je također razvidno kako su učenici, bez obzira na spol, otvoreni za različite vrste glazbe – kako za klasičnu glazbu, tako i za glazbe svijeta. Također je uočeno kako su mlađi učenici tolerantniji i pokazuju veće preferencije prema svim glazbenim primjerima od starijih učenika.

Osim preferencijske otvorenosti, koja otvara put i pedagoškome optimizmu, iznimno važnom za glazbenu nastavu i široko shvaćanje mogućnosti razvoja glazbenih sposobnosti kod učenika, u konačnici možemo zaključiti kako je otvorenost učenika prema glazbama svijeta povoljno ishodište za konstruiranje suvremenoga kurikuluma glazbe, koji pronalazi prostor i za interkulturalne sadržaje. Stoga je potrebno da aktualna nastava Glazbene kulture, koja je gotovo isključivo usmjerena na upoznavanje i stjecanje glazbenih znanja o zapadnoeuropskoj umjetničkoj

glazbi i razvoju glazbenih preferencija prema toj glazbi, sukladno multikulturalnoj stvarnosti, promisli o što skorijoj sadržajnoj rekonceptualizaciji svojega kurikuluma.

Literatura

- Abril, R. C. (2003). *Beyond Content Integration: Multicultural Dimensions in the Application of Music Teaching and Learning*. Doctoral thesis. The Ohio State University.
- Dobrota, S. i Blašković, J. (2013/2014). Stavovi studenata učiteljskog studija o uključivanju interkulturalizma u nastavu Glazbene kulture, *Godišnjak Titius*, 6–7: 301–316.
- Dobrota, S. i Kovačević, S. (2007). Interkulturalni pristup nastavi glazbe. *Pedagoška istraživanja*, 4 (1), 119–129.
- Dobrota, S. i Reić Ercegović, I. (2009). *Glazbene preferencije mladih s obzirom na neke sociodemografske varijable*. *Odgojne znanosti*, Zagreb, god. 11, sv. 2 (18), 381–398.
- Frith, S. (1996). *Performing Rites. On the Value of Popular Music*. Oxford: Oxford University Press.
- Fung, C. V., Lee, M., i Chung, S. E. (1999/2000). Music style preferences of young students in Hong Kong. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 143, 50–64.
- Hargreaves, D. J. (1982). The development of aesthetic reactions to music. *Psychology of Music. Special Issue*, 51–54.
- Hargreaves, D. J. i Castell, K. C. (1986). *Development of liking for familiar and unfamiliar melodies*. Paper presented at the Eleventh International Seminar of the International Society for Music Education. Frankfurt, West Germany.
- LeBlanc, A., Sims, W., Siivola, C., i Obert, M. (1996). Music style preferences of different age listeners. *Journal of Research in Music Education*, 44(1), 49–59.
- LeBlanc, A., Jin, Y. C., Stamou, L., i McCrary, J. (1999). Effect of age, country, and gender on music listening preferences. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 141, 72–76.
- Lull, J. (1985). On the communicative properties of music. *Communication Research*, 12, 363–372.
- Mirković-Radoš, K. (1996). *Psihologija muzike*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Moskovitz, E. M. (1992). The effect of repetition on tempo preference of elementary children, *Journal of Research in Music Education*, 40, 193–203.
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i opće obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi (2011). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Preuzeto sa stranice: <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2685>, 8.9.2017.
- Nastavni plan i program (2006). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- Previšić, V. (1999). Učitelj – interkulturalni medijator. U: Rosić, V. (ur.), *Nastavnik – čimbenik kvalitete u odgoju i obrazovanju*, (78–84). Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
- Shehan, P. K. (1985). Transfer of preference from taught to untaught pieces of non-Western music genres. *Journal of Research in Music Education*, 33, 149–158.
- Škojo, T., Radočaj-Jerković, A., Milinović, M. (2016). Utjecaj zbornoskoga pjevanja na razvoj glazbenih preferencija djece predškolske dobi. U: *Zbornik znanstvenih radova s Međunarodne znanstvene konferencije Globalne i lokalne perspektive pedagogije*, Jukić, R.; Bogatić, K.; Gazibara, S.; Pejaković, S.; Simel, S.; Nagy Varga, A.; Campbell-Barr, V. (ur.). Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 59–72.
- Weidknecht, M.K. (2009). *Multicultural Music Education: Building an Appreciative Audience*. Annual meeting of the American Educational Research Association. San Diego CA. Preuzeto sa stranice: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED506352.pdf>, 10.9.2017.

THE EXPANSION OF THE STUDENTS' MUSIC PREFERENCES ACCORDING TO THE MUSIC STUDY INTERCULTURAL CURRICULUM

The music preferences of teenagers, as short-term evaluations of liking, are a complex phenomenon marked with numerous reasons and motives when choosing certain music, and they expand from regulating emotions and mood stabilizers, music characteristics, to forming one's social acceptance. The biggest impact when it comes to the preferences of elementary school students, comes from their peers and the mass media, thus it is understandable the dominant direction of preferences towards a large variety of popular music. Among the examples of popular music, for which their affinity and interest has been expressed, one can find the most various examples from the world popular music, which points to language, cultural, tonal, temporal and quality-like openness. The music openness of teenagers is not used enough in Music study, which is almost exclusively directed at introducing and acquiring West European music knowledge, based on music as an art, and the development of music preferences towards that type of music.

This work represents the research of music preferences by applying the estimation scale for researching the preferences of selected music pieces of classical music and world music, on a sample of students from the fourth, the fifth, the sixth, the seventh and the eighth grade of elementary school. From the gathered results, it has been established that teenagers are open towards music examples from different music of the world, which indicated the conclusion how in today's time, when modern society is getting more culturally diverse and richer with ever day, a need for implementing culturally various teaching contents of music traditions of worldly cultures is needed more than ever.

Key words: students' music preferences, world music, music experience enrichment, intercultural music curriculum